

Åkallan i Islam

Du'a - ibadatens hjärna

Vad Koranen, Sunnah och de islamiska lärde lär oss om åkallans natur, etik och kraft

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

"Och er Herre säger: Åkalla Mig - Jag ska svara er." (Koranen 40:60)

Denna artikel behandlar

Du'ans definition, terminologi och rang i islam De bästa tiderna, platserna och villkoren för du'a Profeternas du'aer och Profetens (saw) sunnah De fyra madhhabernas och islamiska lärdes perspektiv

Innehållsförteckning

- [Innehållsförteckning](#)
- [Inledning](#)
- [1. Definition och terminologi](#)
- [1.1 Vad är du'a?](#)
- [1.2 Relaterade begrepp](#)
- [2. Du'ans rang och status i islam](#)
- [2.1 Du'a är ibadah](#)

- [2.2 Du'a är ibadatens hjärna](#)
- [2.3 Den käraste akten till Allah](#)
- [2.4 Varför ska man åkalla Allah?](#)
- [3. Etik och villkor för du'a \(Adab al-du'a\)](#)
- [3.1 Koraniska adab](#)
- [3.2 Profetiska villkor för du'a](#)
- [3.3 Tawassul – att närma sig Allah](#)
- [4. De bästa tiderna för du'a](#)
- [4.1 Den sista tredjedelen av natten – den kraftfullaste stunden](#)
- [4.2 Fredagens särskilda stund](#)
- [5. Hur Allah svarar på du'a](#)
- [5.1 Tre former av svar](#)
- [5.2 Orsaker till att du'a kan dröja eller avvisas](#)
- [6. Profeternas du'aer i Koranen](#)
- [6.1 Yunus's du'a – den kraftfullaste nöd-du'an](#)
- [7. Utvalda profetiska du'aer \(Hadith\)](#)
- [7.1 Den komprehensiva du'an – Rabbana atina](#)
- [7.2 Du'a för vägledning och skydd](#)
- [7.3 Sayyid al-istighfar – förlåtelsens mästare](#)
- [7.4 Du'a vid sakina och tacksamhet](#)
- [7.5 Du'a vid svårigheter – Hasbunallah](#)
- [8. Du'a i och kring salat](#)
- [8.1 Du'a i sujud](#)
- [8.2 Qunoot – du'a i witr-bönen](#)
- [8.3 Istikharah – vägledningsbönen](#)
- [9. De fyra madhhabernas perspektiv på du'a](#)
- [10. Islamiska lärdes perspektiv på du'a](#)
- [Ibn al-Qayyim al-Jawziyyah \(1292-1350\) – Du'ans mästare](#)
- [Imam al-Nawawi \(1233-1277\) – Du'ans adab](#)
- [Al-Ghazali \(1058-1111\) – Du'a och hjärtats renhet](#)
- [Said Hawwa \(1935-1989\) – Du'a och tarbiyah](#)
- [11. Samtida islamiskt perspektiv på du'a](#)
- [11.1 Du'a i en stressad värld](#)
- [11.2 Du'a på svenska och modersmålet](#)
- [11.3 Du'a i kollektiv – jama'i-du'a](#)
- [Sammanfattning](#)

Inledning

Åkallan – du'a på arabiska – är en av islams mest dyrbara och intimaste former av dyrkan. Det är den direkta dialogen mellan tjänaren och hans

Skapare: utan mellanhand, utan präst, utan rit. Du'a är att ställa sig inför Allah med hela sitt väsen och säga: "Jag behöver Dig."

Profeten Muhammad (frid vare med honom) sade att du'a är "ibadatens hjärna" (mukh al-ibadah) – kärnan och höjdpunkten av all dyrkan. Koranen befäller oss att åkalla Allah (40:60) och lovar att Han svarar. Denna artikel undersöker du'ans teologi, etik, villkor och praktik i ljuset av Koranen, Sunnah, de fyra madhhaberna och islamiska lärdes analyser.

Definition och terminologi

Vad är du'a?

Det arabiska ordet "du'a" härstammar från roten d-a-w som betyder "att kalla" eller "att ropa på". I islamisk terminologi är du'a att åkalla Allah med begäranden (masala), lovprisning (thana) och underkastelse (khusu). Islamiska lärde skiljer mellan två typer:

Du'a al-masala – دُعَاءُ الْمَسْأَلَةِ

Att be om någonting – begäranden och böner.

Exempel: "O Allah, ge mig hälsa, försörjning, vägledning"

Du'a al-ibada – دُعَاءُ الْعِبَادَةِ

Dyrkan i sig själv är en form av åkallande.

Exempel: Salat, dhikr, tilawah – allt är en form av åkallande till Allah.

Ibn al-Qayyim förklarar att den andra typen – du'a al-ibada – är subtilare men djupare: varje akt av tjänst till Allah är i sig ett rop till Honom, en bekräftelse av beroende och kallelse till Hans närhet.

Relaterade begrepp

Du'a – دُعَاءُ

Åkallan, bönen i sin allmännaste form.

Dhikr – ذِكْرٌ

Ihåggkommelse av Allah – specifika formler och uttryck.

Munajah – مُنَاجَاةٌ

Privat viskning till Allah – intim dialog i bönen.

Tawassul – تَوَسَّلُ

Att använda ett medel för att nå Allah (t.ex. Hans namn, goda gärningar).

Istighatah – اسْتِغَاثَةٌ

Att ropa på hjälp i nöd – riktas enbart till Allah.

Tawbah – تَوْبَةٌ

Återvändandets du'a – ångerns bön till Allah.

Istikharah – اسْتِخَارَةٌ

Vägledningensbönen – att be Allah välja det bästa för dig.

Qunoot – قُنُوتٌ

Speciell du'a i salat, särskilt i witr-bönen.

Du'ans rang och status i islam

Du'a är ibadah

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ ۗ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

*"Och er Herre säger: Åkalla Mig – Jag ska svara er. De som är för stolta för Min dyrkan ska gå in i helvetet förödmjukade."
(Koranen 40:60)*

Notera att Allah i samma vers kallar du'a för "ibadah" (dyrkan). Att åkalla Allah är inte bara att be om någonting – det är en djupgående akt av dyrkan som bekräftar tawhid och tjänarens totala beroende av sin Skapare. Att inte åkalla Allah är därför en form av arrogans (istikbar).

الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ

"Du'a är ibadah (dyrkan)." (Abu Dawud 1479, Tirmidhi 2895)

Profeten (frid vare med honom) citerade därefter vers 40:60 som bevis. Ibn Rajab al-Hanbali kommenterar: "Du'a är ibadah ty den är totalt uppfylld med erkännandet av Allahs tillräcklighet och tjänarens

otillräcklighet.”

Du'a är ibadatens hjärna

الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ

”Du'a är ibadatens hjärna (kärna).” (Tirmidhi 3371)

Hjärnan (mukh) är det ädlaste organet – kärnan av intellekt och liv. Att kalla du'a för ibadatens hjärna betyder att den är ibadatens högsta punkt, dess mest andliga dimension och dess djupaste uttryck.

Den käraste akten till Allah

لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ مِنَ الدُّعَاءِ

*”Det finns inget som är mer värdefullt för Allah än du'a.”
(Tirmidhi 3370, Ibn Majah 3829)*

Allah älskar du'a och tjänaren som åkallat Honom. Han är upprymd av tjänaren som vänder sig till Honom i behov. Tvärtemot är den som inte ropar till Allah i behov anstötlig för Allah – ty det visar att han inte behöver sin Skapare.

Varför ska man åkalla Allah?

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ ﴿٢١٠﴾ أَجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ

”Och när Mina tjänare frågar dig om Mig – Jag är nära. Jag svarar den bedjandes bön när han ropar till Mig.” (Koranen 2:186)

Denna vers är unik: den enda vers i Ramadan-avsnittet (2:183-187) som inte börjar med ”O ni som tror” utan direkt med Allahs svar på en fråga. Al-Razi skriver att detta visar Allahs extrema närhet till den som åkallat Honom.

Etik och villkor för du'a (Adab al-du'a)

Koraniska adab

ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً ۗ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ

"Åkalla er Herre i ödmjukhet och stillhet. Han älskar inte de överträdande." (Koranen 7:55)

وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا ۗ إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ

"Åkalla Honom med fruktan och hopp. Allahs nåd är nära dem som gör gott." (Koranen 7:56)

Dessa två verser fastslår nycklarna i du'ans etik: tawadu (ödmjukhet), khufyah (stillhet/privat), khawf (fruktan för Allah) och raja (hopp om Hans nåd).

Profetiska villkor för du'a

Ikhlas (uppriktighet) – Koranen 7:29; 39:3

Åkalla enbart Allah – inte för att visa sig.

Tawadu (ödmjukhet) – Koranen 7:55

Med sänkt röst och fromt hjärta.

Husn al-zann bi Allah – Bukhari 7405, Muslim 2675

"Åkalla Allah med vissheten om svar" (Tirmidhi 3479).

Ihrrar (brådskan) – Bukhari 6340

Upprepa – men "tvinga" inte Allah.

Halal mat och inkomst – Muslim 1015

Hadith om mannen med haram mat – du'a besvaras ej.

Rena kroppsdelar – Abu Dawud 1488

Wudu (rening) rekommenderas starkt.

Vända sig mot qibla – Bukhari 4323

Rekommenderas, särskilt i seriösa situationer.

Börja med hamd och salawat – Abu Dawud 1481

Prisa Allah och be för Profeten först.

Ange Allahs namn (tawassul) – Koranen 7:180

”Allah har de sköna namnen – åkalla Honom med dem.”

Undvika överträdelse (i'tida) – Koranen 7:55

Inte be om det förbjudna eller överträda gränser.

Tawassul – att närma sig Allah

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ

*”O ni som tror! Frukta Allah och sök en närmare väg till Honom.”
(Koranen 5:35)*

Tawassul – att närma sig Allah via ett lagligt medel – är en tillåten och rekommenderad del av du'a. Islamiska lärde är eniga om tre halal-former av tawassul:

- Tawassul bi al-asma (via Allahs sköna namn): ”O Allah, al-Rahman, al-Rahim – förbarma Dig över mig”
- Tawassul bi al-amal al-salih (via egna goda gärningar): som de tre männens historia (Bukhari 3465)
- Tawassul bi dua al-salihin (via levande rättfärdigas bön): att be en levande from person be för dig

De bästa tiderna för du'a

Profeten (frid vare med honom) undervisade om särskilt gynnsamma tider för du'a. Islamiska lärde kallar dessa ”awqat al-ijabah” – tiderna för besvarandet:

Den sista tredjedelen av natten – Bukhari 1145, Muslim 758

Allah stiger ner till den lägsta himlen: ”Vem åkallar Mig så att Jag svarar?”

Mellan adhan och iqamah – Abu Dawud 521, Tirmidhi 212

”Du’a avvisas inte mellan adhan och iqamah.”

Under sujud (prostration) – Muslim 482

”Tjänaren är närmast sin Herre i sujud – åkalla då mycket.”

Efter de obligatoriska bönerna – Tirmidhi 3499

Fråga: ”Vilken tid besvaras bäst?” Svar: ”Sent på natten och efter obligatoriska bönerna.”

Fredagen – särskilt en stund – Bukhari 935, Muslim 852

”Det finns en stund på fredagen där du’a inte avvisas.”

Laylat al-qadr (Maktens natt) – Koranen 97:1-5

Bättre än tusen månader – de 10 sista nätterna i Ramadan.

När det regnar – Abu Dawud 2540

”Två du’aer avvisas inte: när adhan läses och när regnet faller.”

Iftar-stunden (fastebrytning) – Ibn Majah 1753

”Den fastandes du’a vid iftar avvisas inte.”

Under resan – Tirmidhi 3448

”Tre du’aer besvaras: resenärens, den förorättades och faderns för sitt barn.”

Under sjukdom och nöd – Koranen 27:62

”Vem svarar den nödstälde när han ropar på Honom?”

När man dricker zamzam – Ibn Majah 3062

”Zamzam är för vad det dricks för.”

Den sista tredjedelen av natten – den kraftfullaste stunden

يُنزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ

”Vår Herre – välsignad och upphöjd – stiger ner till den lägsta himlen varje natt när den sista tredjedelen återstår och säger: Vem åkallar Mig så att Jag svarar? Vem begär av Mig så att Jag ger? Vem ber om förlåtelse så att Jag förlåter?” (Bukhari 1145, Muslim 758)

Denna hadith är en av islams mest inspirerande: Allah Själv eftersöker sina tjänares du'a i natten. Qiyam al-layl (nattbönen) är därför en av de yppersta omständigheterna för du'a.

Fredagens särskilda stund

فِيهَا سَاعَةٌ لَا يُؤَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي يَسْأَلُ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ

”Det finns en stund (på fredagen) där ingen muslimsk tjänare står i bön och ber Allah om någonting utan att få det.” (Bukhari 935, Muslim 852)

Islamiska lärde diskuterar när denna stund är. De två vanligaste positionerna är: (1) stunden efter Asr-bönen tills Maghrib, och (2) den sista timmen av fredagen. Ibn al-Qayyim lutade mot den förra tolkningen.

Hur Allah svarar på du'a

Tre former av svar

مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو بِدَعْوَةٍ لَيْسَ فِيهَا إِتْمٌ وَلَا قَطِيعَةٌ رَحِمَ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا إِحْدَى ثَلَاثٍ

”Det finns ingen muslim som åkallar (Allah) med en du'a som inte innehåller synd eller avbrytande av familjeband, utan att Allah ger honom en av tre saker: antingen besvarar Han hans du'a direkt, eller sparar den till någon gång i framtiden, eller använder någonting ont från honom av likvärdigt värde.” (Ahmad 10749)

Sahaba frågade då om de ska be mer, och Profeten (frid vare med honom) svarade: ”Allahs gåvor är ännu större.”

Allahs tre svar på du'a: 1. Omedelbart besvarande: det begärda ges direkt 2. Uppskjutet besvarande: sparas till ett bättre tillfälle i detta liv eller Akhirah 3. Avvändande av ondska: någonting skadligt används till likvärdigt värde Ibn al-Qayyim: ”Den som förstår dessa tre former avvisar aldrig sin du'a oavsett om den verkar obesvarad.”

Orsaker till att du'a kan dröja eller avvisas

Islamiska lärde listar faktorer som kan förorsaka att du'as svar dröjer eller avvisas:

- Haram mat och inkomst: "O folk! Allah är ren och accepterar enbart det rena" (Muslim 1015)
- Att be om något syndigt eller att skada någon
- Brist på ikhlas (uppriktighet) - att blanda dyrkan med show
- Brådskan och otålamod: "En av er får sitt svar så länge han inte brådskar och säger: Jag bad men fick inget svar" (Bukhari 6340)
- Slarv i hjärtat under du'a: "Vet att Allah inte svarar du'a från ett hjärta som är vårdslöst" (Tirmidhi 3479)
- Att inte börja med hamd och salawat på Profeten

Profeternas du'aer i Koranen

Koranen innehåller många kraftfulla du'aer från Allahs profeter. Dessa är förebilds-du'aer - både vad gäller innehåll, uttryck och adab:

Ibrahim (as) - Koranen 2:127

Rabbana taqabbal minna - "Herre, ta emot från oss."

Ibrahim (as) - Koranen 2:128

Rabbana wa ij'alna muslimayni lak - "Gör oss underkastade Dig."

Musa (as) - Koranen 28:16

Rabbi inni zalamtu nafsi faghfir li - "Herre, jag har orättat mig själv, förlåt mig."

Musa (as) - Koranen 20:25

Rabbi ishrah li sadri - "Herre, öppna mitt bröst."

Yunus (as) - Koranen 21:87

La ilaha illa anta subhanaka inni kuntu min al-zalimin.

Zakariya (as) - Koranen 21:89

Rabbi la tadharni fardan wa anta khayru al-warithina.

Ayyub (as) - Koranen 21:83

Anni massaniya al-durru wa anta arham al-rahimin.

Sulayman (as) – Koranen 27:19

Rabbi awzi'ni an ashkura ni'mataka – "Herre, låt mig vara tacksam."

Isa (as) – Koranen 5:114

Allahumma rabbana anzil alayna ma'idatan min al-sama.

Profeten Muhammad ﷺ – Koranen 20:114

Rabbi zidni ilma – "Herre, öka min kunskap."

Yunus's du'a – den kraftfullaste nöd-du'an

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

"Det finns ingen gud utom Du – lovprisad vare Du! Jag var av de som gjort orättvisa mot sig själva." (Koranen 21:87)

Profeten (frid vare med honom) sade: "Ingen muslim ber med dessa ord i någonting utan att Allah svarar honom." (Tirmidhi 3505) Ibn al-Qayyim kallar detta "du'a al-karb" – den nödställdes du'a. Den innehåller tawhid, tasbih och tawbah – de tre kärnorna i en perfekt du'a.

Utvalda profetiska du'aer (Hadith)**Den komprehensiva du'an – Rabbana atina**

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

"Vår Herre! Ge oss gott i detta liv och gott i det nästa och skydda oss från eldens straff." (Koranen 2:201)

Anas ibn Malik (ra) berättade att Profeten (frid vare med honom) bad mest med denna du'a. Ibn Kathir kallar den "den mest komprehensiva du'an" ty "hasanah fi al-dunya" inkluderar allt gott i detta liv och "hasanah fi al-akhirah" inkluderar paradiset och Allahs välvilja.

Du'a för vägledning och skydd

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ

"O Allah! Jag söker tillflykt hos Dig från ångest och sorg, från svaghet och lojhet, från girigheten och fegheten, och från tyngden av skulden och människors övervälde." (Bukhari 6369)

Sayyid al-istighfar – förlåtelsens mästare

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ

"O Allah! Du är min Herre. Det finns ingen gud utom Du. Du skapade mig och jag är Din tjänare. Jag står vid mitt förbund med Dig och mitt löfte så långt jag förmår. Jag söker tillflykt hos Dig från det onda jag har gjort. Jag erkänner Din nåd över mig och erkänner min synd. Förlåt mig, ty ingen förlåter synder utom Du." (Bukhari 6306)

Profeten (frid vare med honom) sade: "Den som läser detta på morgonen med övertygelse och dör den dagen före kvällen går in i paradiset; och den som läser det på kvällen med övertygelse och dör den natten före morgonen går in i paradiset."

Du'a vid sakina och tacksamhet

رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ

"Herre, låt mig vara tacksam för Din gåva över mig och över mina föräldrar, och låt mig göra goda gärningar som Du är nöjd med, och led mig i Din nåd bland Dina rättfärdiga tjänare." (Koranen 27:19, 46:15)

Du'a vid svårigheter – Hasbunallah

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

"Allah räcker oss och Han är den bästa Beskyddaren." (Koranen 3:173)

Profeten (frid vare med honom) sade att Ibrahim (as) reciterade detta när han kastades i elden – och elden släcktes. Ibn Abbas (ra) sade att han reciterade detta vid de svåra stunderna. (Bukhari 4563)

Du'a i och kring salat

Du'a i sujud

أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ فَأَكْثِرُوا الدُّعَاءَ

"Tjänaren är närmast sin Herre när han är i sujud – åkalla därför mycket du'a (i sujud)." (Muslim 482)

Sujud är den mest intima positionen i salat – ansikte mot jord, ändå nära Allahs majestät. Profeten befäller oss att fylla sujud med du'a. Man kan be på sitt eget språk i sujud utanför de obligatoriska delarna av salat.

Qunoot – du'a i witr-bönen

Qunoot är en speciell du'a som reciteras i witr-bönen (och ibland i fajr). Profeten (frid vare med honom) lärde Hasan ibn Ali (ra) du'a al-qunoot:

اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ

"O Allah! Led mig bland dem Du lett, ge mig hälsa bland dem Du gett hälsa, ta hand om mig bland dem Du tagit hand om..." (Abu

Dawud 1425, Tirmidhi 464)

Istikharah – vägledningsbönen

När en muslim står inför ett viktigt beslut reciterar han två rakah frivilliga böner, sedan:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ

”O Allah! Jag söker Ditt val med Din kunskap och söker Din kraft med Din makt och frågar om Din stora gåva - ty Du förmår och jag förmår inte, Du vet och jag vet inte, Du är den som känner det dolda.” (Bukhari 1162)

Jabir ibn Abdullah (ra) sade att Profeten (frid vare med honom) undervisade dem om istikharah i alla frågor lika noggrant som han undervisade dem om koraniska suror. (Bukhari 1162)

De fyra madhhabernas perspektiv på du'a

De fyra sunni-madhhaberna är eniga om du'ans obligatoriska tillåtelse och starkt rekommenderade natur. De skiljer sig åt i detaljer om specifika du'a-former och tider.

Hanafi-skolan – Grundad av Imam Abu Hanifa (d. 767)

Hanafi-skolan tillåter du'a på valfritt språk i salat, inklusive i sujud och tashahhud. De betonar du'a al-qunoot i witr-bönen som wajib (obligatorisk) – vilket är unikt för Hanafi. De accepterar också tawassul bi al-nabi (att närma sig Allah via Profetens heder) som tillåten.

Maliki-skolan – Grundad av Imam Malik ibn Anas (d. 795)

Maliki-skolan betonar du'a efter salat och rekommenderar starkt att hålla händerna öppna mot himlen. De anser att qunoot i fajr-bönen är sunnah (till skillnad från de flesta andra). Maliki-skolan är generös i sitt tillstånd av du'a på arabiska eller andra språk.

Shafi'i-skolan – Grundad av Imam al-Shafi'i (d. 820)

Shafi'i-skolan rekommenderar starkt du'a efter salat, med händerna lyftade mot himlen och att stryka ansiktet med dem efteråt (al-Nawawi). De betonar du'a-ens rika tradition i profetisk sunnah och uppmuntrar till memorering av autentiska profetiska du'aer. De anser att qunoot i fajr-bönen är sunnah.

Hanbali-skolan – Grundad av Imam Ahmad ibn Hanbal (d. 855)

Ibn al-Qayyim (Hanbali) är islamisk lärdomshistorias största analytiker av du'a – hans *al-Wabil al-Sayyib* är det mest heltäckande klassiska verket om du'a. Hanbali-skolan betonar att du'a är kärnan av ibadah och att tjänaren bör intensifiera sin du'a i svåra stunder. De anser att qunoot-bönen i witr är rekommenderad under de sista 15 nätterna av Ramadan.

Islamiska lärdes perspektiv på du'a

Ibn al-Qayyim al-Jawziyyah (1292-1350) – Du'ans mästare

Ibn al-Qayyim skriver i "*al-Wabil al-Sayyib*" (Det kraftiga regnet) det mest djupgående islamiska verket om du'a, dhikr och qiyam. Han skriver: "Du'a är ett av de kraftfullaste medlen för att avvärja det som man fruktar och uppnå det man hoppas på. Men dess kraft beror på tjänaren – om hans du'a är stark med uppriktighet, koncentration och inom du'as villkors gränser, kan inget övervinna den; om den är svag, betyder den mindre."

Imam al-Nawawi (1233-1277) – Du'ans adab

Al-Nawawi behandlar du'a ingående i "*al-Adhkar*" – ett av islams viktigaste verk om islamisk dhikr och du'a. Han samlar hundratals autentiska profetiska du'aer kategoriserade efter situation och sammanhang. Han betonar att adab al-du'a – etiken i åkallandet – är lika viktig som själva orden.

Al-Ghazali (1058-1111) – Du'a och hjärtats renhet

Al-Ghazali behandlar du'a i "*Ihya Ulum al-Din*" och betonar att du'an bör spegla hjärtats tillstånd. Han skriver: "Du'a med tungan men ett vårdslöst hjärta är som ett brev utan adressat – det når inte fram." Han undervisar om tawadu, khushu och att befinna sig i en hållning av behövande (faqr) inför Allah.

Said Hawwa (1935-1989) – Du'a och tarbiyah

Said Hawwa skriver i "al-Mustakhlash fi Tazkiyat al-Anfus" att du'a är ett av de viktigaste verktygen för själavård och andlig uppfostran. Den som regelbundet ropar till Allah i privathet odlar en djup relation till Sin Skapare. Du'a är också en form av tawadu – att erkänna sin begränsadhet inför Allahs obegränsadhet.

Samtida islamiskt perspektiv på du'a

Du'a i en stressad värld

Samtida islamiska rådgivare och psykologer lyfter fram du'a som ett kraftfullt verktyg för mental hälsa och stresshantering. Det är inte att ersätta professionell hjälp, men ger en djup inre trygghet – visheten att den man anropar har all makt över alla situationer. Forskning inom islamisk psykologi visar att regelbunden du'a – särskilt tahajjud-bönen – minskar ångest och ger inre ro.

Du'a på svenska och modersmålet

Islamiska lärde är eniga om att du'a utanför den obligatoriska salatstrukturen kan bes på vilket språk som helst. En muslimsk syster eller bror i Sverige kan ropa till Allah på svenska, arabiska, somaliska eller vilket språk som bor i hjärtat. Allahs närhet (2:186) är inte bunden till ett språk – Han hör och svarar alla.

Du'a i kollektiv – jama'i-du'a

Kollektiv du'a – att be tillsammans – är en islamisk tradition med stark grund i sunnah. Profeten (frid vare med honom) bad gemensamt med sina sahaba i svåra stunder. Idag håller moskéer gemensamma du'a-sittningar, särskilt under Ramadan och i kris. Al-Qaradawi betonar att kollektiv du'a stärker ummah-känslan och ger störst andlig genomslagskraft.

Sammanfattande punkter om du'a:

Du'a är ibadah – Koranen 40:60 kallar det dyrkan Du'a är ibadats hjärna – Profeten (saw) i Tirmidhi 3371 Allah svarar alltid – antingen direkt, uppskjutet eller via avvärjande av ondska Bästa tid: sista tredjedelen av natten, sujud, fredag och Ramadan Viktigaste villkor: ikhlas, halal föda, hjärtat närvarande och ingen iver Alla profeternas du'aer i Koranen är modeller att använda

Sammanfattning

Du'a är islam i sin renaste form: en tjänare som vänder sig direkt till sin Skapare utan mellanhand. Koranen 40:60 befäller oss att åkalla Allah och lovar svar. Koranen 2:186 bekräftar att Allah är nära – Han svarar när vi ropar. Det finns ingen gudomlig begränsning för vad man kan be om, för vem man kan be och för när man kan be.

Profetens (frid vare med honom) sunnah ger oss ett rikt bibliotek av du'aer – för morgon och kväll, för glädje och sorg, för resan och hemmet, för svåra stunder och framgångens stund. De fyra madhhaberna är eniga om du'ans centrala plats och har detaljerat dess etik och regler med noggrannhet.

Islamiska lärde – från Ibn al-Qayyim till al-Ghazali – betonar att du'a förvandlar tjänaren inifrån och ut: den odlar tawadu, ikhlas, sabr och tawakkul. Den som regelbundet ropar till Allah vet i sitt hjärta att han aldrig är ensam, aldrig övergiven, och aldrig bortglömd av sin Skapare.

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ ﴿٢١٨﴾ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ

”Och när Mina tjänare frågar dig om Mig – Jag är nära. Jag svarar den bedjandes bön när han ropar till Mig.” — Koranen 2:186